

prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Centru
judecător: I. Țurcan
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău
judecători: L. Bulgac, G. Dașchevici, S. Gîrbu

dosarul nr. 2ra-562/2018

DECIZIE

25 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător
judecători

Iulia Sîrcu
Dumitru Visternicean
Iuliana Oprea
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Victor Nicoară,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Victor Nicoară împotriva lui Ștefan Nicoară și Raisei Petrache cu privire la stabilirea cotei-părți ideale din bunul imobil proprietate comună, și

cererea de chemare în judecată înaintată de Petru Nestor și Ștefania Petrache-Nestor împotriva lui Victor Nicoară, Ștefan Petrache, Raisei Petrache cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie asupra ½ cotă-parte din bunul imobil,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017 prin care s-a admis apelul declarat de Petru Nestor, Ștefania Petrache-Nestor, Ștefan Petrache și s-a casat hotărârea Judecătoria Chișinău, sediul Centru din 14 aprilie 2017 cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunilor,

c o n s t a t ă :

La 22 mai 2015, Victor Nicoară a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ștefan Petrache și Raisa Petrache cu privire la stabilirea cotei-părți ideale din bunul imobil proprietate comună.

În motivarea acțiunii a invocat că prin hotărârea nr. 2-4413/11 a Judecătoria Botanica, mun. Chișinău din 24 noiembrie 2013 a fost dispus de a încasa de la Ștefan Petrache în beneficiul lui Victor Nicoară a sumei de 73 000 euro.

În vederea executării hotărârii judecătorești prenotate a fost eliberat titlul executoriu nr. 2-4413/11, care a intrat în vigoare la 19 iunie 2014 și ca urmare de către executorul judecătoresc Anatolie Bănărescu, la cererea creditorului următor, în vederea executării documentului executoriu a fost intentată procedura de executare nr. 056- 547/2014, la 14 august 2014.

A mai afirmat că, în urma măsurilor întreprinse de executorul judecătoresc s-a constatat că debitorul Ștefan Petrache nu dispune de mijloace de transport, iar

conform comunicatelor parvenite de la instituțiile bancare, debitorul nu dispune de mijloace financiare care ar putea fi urmărite în vederea stingerii datoriei.

Reclamantul a relevat că, în cadrul procedurii de executare silită s-a stabilit cu certitudine că după debitorul Ștefan Petrache și Raisa Petrache este intabulat dreptul de proprietate asupra imobilului situat în XXXXX, sechestrat în temeiul încheierii nr. 056-547/2014 din 14 august 2014 a executorului judecătoresc Anatolie Bănărescu și în condițiile art. 99 Cod de executare, prin prisma prevederilor art. 44 Cod de executare, urmărirea silită a fost orientată la inițiativa creditorului asupra bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX, pornind de la necesitatea stingerii datoriei debitoriale în mărime de 73 000 euro, iar ca urmare de către executorul judecătoresc a fost aplicat interdicția de înstrăinare asupra bunului imobil situate pe adresa mun. XXXXX.

A mai invocat că, conform informației din registrul bunurilor imobile, bunul respectiv aparține cu drept de proprietate comună debitorului Ștefan Petrache precum și Rasei Petrache, fără a fi stabilite cotele părți ideale a fiecărui coproprietar și în legătură cu faptul că bunul dat aparține cu drept de proprietate comuna în devălmășie, nu poate fi urmărită cota-parte ideală a debitorului Ștefan Petrache în vederea stingerii datoriei în baza titlului executoriu și astfel, executarea în continuare a documentului executoriu a devenit imposibilă fără a stabili cota-parte ideală a debitorului din bunul proprietate comună.

A solicitat Victor Nicoară stabilirea după Ștefan Petrache și Raisa Petrache a câte 1/2 cotă-parte ideală din bunul imobil, situat în mun. XXXXX.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 14 martie 2016 s-a admis acțiunea. S-a determinat după Ștefan Petrache și Raisa Petrache Raisa a câte 1/2 cotă-parte ideală din bunul imobil situat în mun. XXXXX.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 13 aprilie 2016, Ștefan Petrache a depus cerere de apel, solicitând admiterea acesteia cu casarea hotărârii primei instanțe.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2016 s-a admis apelul declarat de Ștefan Petrache, s-a casat hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 14 martie 2016 cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

În cadrul rejudecării cauzei, la 22 martie 2017, Petru Nestor și Ștefania Petrache Nestor, prin intermediul avocatului Vitalie Enachi s-au adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Victor Nicoară, Ștefan Petrache și Raisa Petrache solicitând recunoașterea dreptului de proprietate comună al lui Petru Nestor și Ștefania Petrache Nestor asupra 1/2 cotă-parte din bunul imobil situat în mun. XXXXX, invocând că bunul imobil menționat a fost construit din mijloacele comune a familiei Nestor și a familiei Petrache, ambele familii contribuind în egală măsură la construcția acestuia, însă au convenit ca bunul să fie înregistrat inițial după familia Petrache pentru a putea fi încheiate contractele cu prestatorii de servicii, urmând ca ulterior bunul imobil să fie înregistrat cu drept de proprietate după toți coproprietarii.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 14 aprilie 2017 s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Petru Nestor și Ștefania

Petrache-Nestor împotriva lui Victor Nicoară, Ștefan Petrache și Raisei Petrache. S-a admis acțiunea înaintată de Victor Nicoară împotriva lui Ștefan Petrache și Raisei Petrache, fiind determinat după Ștefan Petrache și Raisa Petrache a câte ½ cotă-parte ideală din bunul imobil situat în mun. XXXXX.

Invocând ilegalitatea hotărârii primei instanțe, la 12 mai 2017 au declarat apel Petru Nestor și Ștefania Petrache-Nestor solicitând casarea hotărârii și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată de Petru Nestor și Ștefania Petrache-Nestor să fie admisă în sensul invocat.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017 s-a admis apelul declarat de Petru Nestor și Ștefania Petrache-Nestor, la care s-a alăturat și Ștefan Petrache. S-a casat hotărârea Judecătoriai Chișinău, sediul Centru din 14 aprilie 2017 și s-a emis o nouă hotărâre prin care: S-a admis cererea înaintată de Petru Nestor și Ștefania Petrache-Nestor împotriva lui Victor Nicoară, Ștefan Petrache și Raisa Petrache cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie asupra ½ cotă-parte din bunul imobil. S-a recunoscut dreptul de proprietate comună a lui Petru Nestor și Ștefania Petrache-Nestor asupra ½ cotă-parte din bunul imobil situat în mun. XXXXX. S-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Victor Nicoară împotriva lui Ștefan Petrache și Raisa Petrache, Petru Nestor și Ștefaniei Petrache-Nestor cu privire la stabilirea cotei-părți ideale din bunul imobil. S-a determinat cota-parte a lui Ștefan Petrache și Raisei Petrache din bunul imobil situat în mun. XXXXX a câte ½ cotă-parte ideală pentru fiecare.

La 17 ianuarie 2018, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei motivate (f.d. 173).

Iar, la 29 ianuarie 2018, Victor Nicoară a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, consideră neîntemeiată decizia instanței de apel, deoarece Curtea de Apel Chișinău a dat o calificare juridică incorectă raportului material litigios, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, incorect a determinat norma aplicabilă, și din cauza înțelegerii eronate a sensului acesteia a concluzionat greșit cu privire la drepturile și obligațiile părților.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat la 29 ianuarie 2018, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017 este depus în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data

primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 16 februarie 2018, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Până la examinarea cauzei, intimații nu au depus referință, prin care să-și expună opinia vis-a-vis de recursul declarat.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 28 martie 2018 recursul declarat de Victor Nicoară s-a considerat admisibil și s-a fixat spre examinare într-un complet de 5 judecători, în vederea examinării fondului recursului, pentru 18 aprilie 2018.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând în limitele invocate în recurs legalitatea hotărârii atacate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Actele cauzei atestă că, la 22 mai 2015, Victor Nicoară a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ștefan Petrache și Raisei Petrache solicitând stabilirea după Ștefan Petrache și Raisa Petrache a câte ½ cotă-parte ideală din bunul imobil, situat în mun. XXXXX.

La 22 martie 2017, Petru Nestor și Ștefania Petrache Nestor, prin intermediul avocatului Vitalie Enachi s-au adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Victor Nicoară, Ștefan Petrache și Raisei Petrache solicitând recunoașterea dreptului de proprietate comună al lui Petru Nestor și Ștefaniei Petrache-Nestor asupra ½ cotă-parte din bunul imobil situat în mun. XXXXX, invocând că bunul imobil menționat a fost construit din mijloacele comune a familiei Nestor și a familiei Petrache, ambele familii contribuind în egală măsură la construcția acestuia, însă au convenit ca bunul să fie înregistrat inițial după familia Petrache pentru a putea fi încheiate contractele cu prestatorii de servicii, urmând ca ulterior bunul imobil să fie înregistrat cu drept de proprietate după toți coproprietarii.

Fiind investită cu examinarea cauzei, prima instanță prin hotărârea din 14 aprilie 2017 a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Petru Nestor și Ștefania Petrache Nestor împotriva lui Victor Nicoară, Ștefan Petrache și Raisei Petrache. A admis acțiunea înaintată de Victor Nicoară împotriva lui Ștefan

Petrache și Raisei Petrache, fiind determinat după Ștefan Petrache și Raisa Petrache a câte ½ cotă-parte ideală din bunul imobil situat în mun. XXXXX.

Însă, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017 s-a admis apelul declarat de Petru Nestor și Ștefania Petrache-Nestor, la care s-a alăturat și Ștefan Petrache. S-a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 14 aprilie 2017 și s-a emis o nouă hotărâre prin care: S-a admis cererea înaintată de către Petru Nestor și Ștefania Petrache-Nestor împotriva lui Victor Nicoară, Ștefan Petrache și Raisa Petrache cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie asupra ½ cotă-parte din bunul imobil. S-a recunoscut dreptul de proprietate comună a lui Petru Nestor și Ștefania Petrache-Nestor asupra ½ cotă-parte din bunul imobil situat în mun. XXXXX. S-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Victor Nicoară împotriva lui Ștefan Petrache și Raisa Petrache, Petru Nestor și Ștefania Petrache-Nestor cu privire la stabilirea cotei- părți ideale din bunul imobil. S-a determinat cota-parte a lui Ștefan Petrache și Raisa Petrache din bunul imobil situat în mun. XXXXX a câte ½ cotă-parte ideală pentru fiecare.

În opinia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție decizia instanței de apel nu poate fi menținută, deoarece concluziile expuse în aceasta contravin circumstanțelor cauzei, iar litigiul a fost soluționat cu aprecierea eronată a materialului probator.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Potrivit art. 373 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

Raportând normele enunțate la circumstanțele cauzei din speță, Colegiul constată că instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe eronat a interpretat dreptul material ce guvernează raportul juridic litigios.

Astfel, Colegiul consideră eronată concluzia instanței de apel, or, materialele cauzei cert denotă că, prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 24 noiembrie 2013 s-a dispus încasarea de la Ștefan Petrache în beneficiul lui Victor Nicoară a sumei în mărime de 73 000 Euro, iar în vederea executării hotărârii judecătorești menționate de către Judecătoria Botanica, mun. Chișinău a fost eliberat titlul executoriu nr. 2-4413/11.

La cererea creditorului următor Victor Nicoară, executorul judecătoresc Anatolie Bănărescu a intentat procedura de executare nr. 056-547/2014 la 14 august 2014, iar în urma măsurilor întreprinse s-a constatat că debitorul Ștefan Petrache nu dispune de mijloace de transport, iar conform comunicatelor parvenite de la instituțiile bancare debitorul nu dispune de mijloace financiare care ar putea fi urmărite în vederea stingerii datoriei.

Totodată, în cadrul procedurii de executare silită s-a stabilit cu certitudine că după debitorul Ștefan Petrache și Raisa Petrache este înregistrat dreptul de proprietate asupra imobilului situat în mun. XXXXX, asupra căruia a fost aplicat sechestru, prin încheierea executorului judecătoresc Anatolie Bănărescu nr. 056-547/2014 din 14 august 2014, fapt ce se confirmă prin extrasul din registrul bunurilor imobile nr. XXXXX eliberat la 24 septembrie 2014.

Conform art. 346 alin. (1) Cod civil, fiecare coproprietar este proprietarul exclusiv al unei cote-părți ideale din bunul comun. Cotele-părți sunt prezumate a fi egale până la probă contrară. Dacă bunul a fost dobândit printr-un act juridic, nu se va putea face probă contrară decât prin înscrieri.

În conformitate cu art. 353 alin. (1) Cod civil, creditorii unui coproprietar pot urmări cota-parte ideală a acestuia din bunurile proprietate comună pe cote-părți sau pot cere instanței de judecată împărțirea bunului, caz în care urmărirea se face asupra părții din bun sau, după caz, asupra sumei de bani cuvenite debitorului.

Prin prisma normelor precitate urmează a reține că, în cadrul proprietății comune bunul aparține la mai mulți titulari, fără ca bunul însuși să fie fracționat în materialitatea sa, în schimb dreptul de proprietate este divizat în cote-părți. Fiecare coproprietar în cazul proprietății comune pe cote-părți își cunoaște mărimea cotei-părți. Asupra cotei-părți coproprietarul are un drept exclusiv, ceea ce înseamnă că dreptul de a dispune cu această cotă-parte îi aparține în exclusivitate coproprietarului. Mărimea cotelor-părți din proprietatea comună este determinată fie prin lege fie prin acordul proprietarilor. În lipsa unei prevederi legale, sau lipsă a acordului dintre coproprietari privind mărimea cotelor-părți, va fi aplicabilă prezumția stipulată în art. 346 alin. 1, conform căreia cotele-părți vor fi considerate egale. Această prezumție va putea fi înlăturată prin proba contrariului.

Totodată, instanța de recurs reține că, ca și alte bunuri, cota-parte din proprietatea comună pe cote-părți, fiind în circuitul civil poate fi urmărită pe baza pretențiilor creditorilor. Creditorii unui coproprietar, în cazul în care creanțele lor au ajuns la scadență, pot fie să ceară înstrăinarea cotei-părți, ce aparține coproprietarului debitor, fie sunt în drept să ceară instanței judecătorești împărțirea bunului din coproprietatea comună. Împărțirea bunului comun va putea avea loc doar dacă nu se cauzează prejudicii acestuia. Dacă va fi posibilă împărțirea atunci creanțele creditorilor vor fi satisfăcute din această parte a bunului, care nu mai face parte din bunul comun, ci devine o proprietate exclusivă a debitorului.

Astfel, se reține că potrivit extrasului din registrul bunurilor imobile nr. 0100205078 eliberat la 24 septembrie 2014 bunul imobil litigios aparține cu drept de proprietate comună debitorului Ștefan Petrache precum și Raisei Petrache, fără a fi stabilite cotele-părți ideale a fiecărui coproprietar.

Având în vedere cele menționate și din considerentul că bunul imobil situat în mun. XXXXX, aparține cu drept de proprietate comună în devălmășie lui Ștefan Petrache și Raisa Petrache, din care motiv nu poate fi urmărită cotă-parte

ideală a debitorului Gheorghe Petrache în vederea stingerii datoriei în mărime de 73 000 euro, iar executarea în continuare a documentului executoriu a devenit imposibilă fără stabilirea cotei-părți ideale din bunul proprietate comună a debitorului Ștefan Petrache și Raisei Petrache, Colegiul concluzionează că pretențiile sunt întemeiate, motiv din care prima instanță întemeiat a conchis de a admite cererea de chemare în judecată înaintată de Victor Nicoară și de a determina după Ștefan Petrache și Raisa Petrache câte ½ cotă-parte ideală din bunul imobil situat în mun. XXXXX.

Cu referire la cererea de chemare în judecată înaintată de Petru Nestor și Ștefania Petrache-Nestor cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună asupra ½ cotă-parte din bunul imobil situat în mun. XXXXX prima instanță, de asemenea întemeiat a concluzionat că este neîntemeiată, respingând-o, or actele cauzei cert denotă că proprietari ai bunului imobil situat pe str. XXXXX sunt Raisa Petrache și Ștefan Petrache, fapt ce se confirmă prin certificatul din Registrul bunurilor imobile.

În atare circumstanțe, Colegiul consideră întemeiată soluția primei instanțe de a respinge cererea ca neîntemeiată, și lipsită de suport probant.

Or, în conformitate cu art. 118, alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Prin urmare, Colegiul reține ca fiind întemeiate argumentele recurentului privind temeinicia și legalitatea hotărârii primei instanțe, care nu pot fi combătute de instanța de recurs.

Reieșind din cele supra relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că concluzia primei instanțe este justă, având la bază un cumul de dovezi administrate, cărora le-a fost dată o apreciere juridică cuvenită, cu pronunțarea asupra tuturor argumentelor.

În conexiunea celor enunțate, se constată că instanța de apel nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea cu care a fost investită, fapt ce a dus la emiterea unei soluții greșite în acest sens, pe când prima instanță just a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii înaintate de Victor Nicoară și netemeiniciei acțiunii înaintate de Petru Nestor și Ștefania Petrache- Nestor.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat, care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Victor Nicoară.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017 și se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 14 aprilie 2017,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Victor Nicoară împotriva lui Ștefan Nicoară și Raisei Petrache cu privire la stabilirea cotei-părți ideale din bunul imobil proprietate comună, și cererea de chemare în judecată înaintată de Petru Nestor și Ștefania Petrache-Nestor împotriva lui Victor Nicoară, Ștefan Petrache, Raisei Petrache cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie asupra ½ cotă-parte din bunul imobil.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Iulia Sîrcu

judecători

Dumitru Visternicean

Iuliana Oprea

Dumitru Mardari

Galina Stratulat